T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/689
KARAR NO : 2022/370
KARAR TR : 20/06/2022

ÖZET: Yersiz olarak ödenen "ek ödemenin" geri istenilmesine ilişkin idari işlemin hukuka uygun olmadığının saptanması karşısında yersiz ödemenin geri alınması için idarece açılan alacak davası sonunda, davanın kısmen kabul, kısmen reddine ilişkin Adli Yargı yerince verilen kararın KALDIRILMASINA, hukuk ve usule uygun bulunan İdari Yargı yeri KARARININ KABULÜ ile HÜKÜMUYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE karar verilmesi hk.

K A R A R

Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesini İsteyen (İdari yargıda Davacı Adli Yargıda Davalı) : S. E
Vekili : Av. K. A
Karşı Taraf : T.C. Sağlık Bakanlığı(Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu)
Vekilleri : Av. D. T, Av.M. K. D

I. İDARİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

1. DavacıS. E'ın vekili; Çorum Hitit Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Nöroloji Uzmanı olarak görev yapmakta olan müvekkiline, Şubat 2013 - Haziran 2014 tarihleri arasında yapılan toplam 7.706,70 TL döner sermaye ek ödemesinin haksız ve yersiz ödendiğinden bahisle yasal faiziyle birlikte iadesine ilişkin 11/01/2016 tarih ve 40600303/E16000727 sayılı işlemin; hatalı ödemelerin yapıldığı tarihten itibaren dava açma süresi içerisinde geri istenebileceğini, çalışılan hastanenin eğitim onayı almış bir hastane olduğunu, hastaneye ilişkin evrakın hastane bölümlerinin klinik olarak çalıştığını gösterdiğini ileri sürerek iptali istemiyle davalı idareye karşı idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. Yargılama Aşamaları

2. Çorum İdare Mahkemesi26/02/2016 tarihli ve E.2016/161, K.2016/164 sayılı karar ile, söz konusu idari işlemin idari davaya konu olabilecek kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte bir işlem olmadığı, hazırlayıcı ve ön işlem mahiyetinde bir işlem olduğu gerekçesiyle, davanın incelenmeksizin reddine karar vermiş,karara karşı itiraz yoluna başvurulmuştur.

3. Kırıkkale Bölge İdare Mahkemesi 03/05/2016 tarihli ve E.2016/494, K.2016/468 sayılı karar ile, itiraz isteminin reddi ile kararın onanmasına karar vermiş, taraflar kararın düzeltilmesini istemiştir.

4. Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 28/12/2016 tarihli ve E.2016/461, K.2017/428 sayılı karar ile, ortada kesin ve yürütülebilir nitelikte bir idari işlem olduğunu ve işin esasının incelenmesi gerektiğini belirterek; karar düzeltme isteminin kabulüne, kapatılan Kırıkkale Bölge İdare Mahkemesinin kararının kaldırılmasına, Çorum İdare Mahkemesinin kararının bozulmasına, yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın Mahkemesinegönderilmesine karar vermiştir.

5. **Çorum İdare Mahkemesi 30/11/2017 tarihli ve E.2017/177, K.2017/1165 sayılı kararı ile,** dava konusu işlemin iptaline karar vermiş; istinafyolunabaşvurulması üzerine Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 28/02/2018 tarihli ve E.2018/131, K.2018/168 sayılı karar ile istinaf isteminin reddine kesin olarak karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu'nun 22.12.1973 gün ve E:1968/8, K:1973/14 sayılı kararında; idarenin yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde süre aranmaksızın hatalı ödediği meblağı her zaman geri alabileceği, bunun dışında kalan hallerde hatalı

ödemelerin istirdadının ise, hatalı ödemenin yapıldığı tarihten başlamak üzere dava açma süresi içinde olanaklı olduğu ve bu süre geçtikten sonra istirdat edilemeyeceği belirtilmiş olup; anılan kararın gerekçesinde iyi niyet kuralı üzerinde de durularak idarenin sakat ve dolayısıyla hukuka aykırı işlemine, idare edilenlerin gerçekdışı beyanı veya hilesi neden olmuşsa ya da geri alınan idari işlem yok denilecek kadar sakatlık taşımakta ise, hatalı işlemde idare edilenin kolayca anlayabileceği kadar açık bir hata bulunmaktaysa ve idareyi bu konuda haberdar etmemişse, memurun iyi niyetinden söz etmeye olanak bulunmadığı ve bu işlemlere dayanılarak yapılan ödemeler için süre düşünülemeyeceği, bu ödemelerin her zaman geri alınabileceği; ancak bunun dışındaki hatalı ödemeler için memurun iyi niyetinin istikrar ve kanunilik kadar önemli bir kural olduğu ve bu nedenle yukarıda belirtilen istisnalar dışındaki hatalı ödemelerin ancak dava süresi içinde geri alınabileceği vurgulanmıştır.

Yapılan ödemenin her zaman geri alınabilmesi olanağını tanıyan "açık hata" halinin; yapılan ödemede, ödemenin muhatabı olan kişinin (idare edilenin) kolayca anlayabileceği kadar açık bir hatanın mevcudiyetini ifade ettiği kabul edilmektedir. Uygulamada bu çoğu kez ilgili mevzuata aykırı bir şekilde ve hiç gereği yokken yapılan ödemeler şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden; Hitit Üniversitesi Çorum Eğitim ve Araştırma Hastanesi mutemetlik işlemleri ile ilgili olarak yapılan denetim neticesinde hazırlanan raporda,Devlet Hastanesi iken Eğitim Araştırma Hastanesine dönüşen sağlık tesislerinin kliniklerinde dekanlık tarafından eğitim onayı alınmış ise; Ek Ödeme Yönetmeliğinin üçüncü basamak sağlık tesislerinde net performans puanının hesaplanmasının a) bendi gereğince bir kliniğe bağlı çalışanlar maddesine göre ek ödemenin hesaplanması, eğitim kliniği onayı alınmamış birimler için üçüncü basamak sağlık tesislerinde net performans puanı hesaplamasının b) bendi gereğince bir kliniğe bağlı olarak çalışmayanlar maddesine göre hesaplanması gerektiğinin belirtildiği, 11.01.2016 tarih ve 16000727 sayılı işlemde, Hitit Üniversitesi Çorum Eğitim ve Araştırma Hastanesinin 2013 Şubat - 2014 Haziran aylarını kapsayan ek ödeme işlemlerinde kliniklerin Hitit Üniversitesi Çorum Eğitim ve Araştırma Hastane yöneticiliği tarafından açıldığı ve tarafına yersiz ödeme yapıldığının 23.07.2014 tarihli denetim raporu ile ortaya konulmuş olduğu belirtilerek 2013 Şubat - 2014 Haziran döneminde davacıya yersiz ödendiği belirlenen 7.706,70 TL'nin yasal faiziyle birlikte ödenmesinin istenildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda; davacıya, 2013 yılı Şubat ayı ile 2014 yılı Haziran aylarını kapsayan dönemde ek ödeme olarak verilen 7.706,70-TL'nin fazladan ödenmesinde davacının hilesinin, gerçek dışı beyanının neden olmadığı, hatalı ödemenin basit bir inceleme ile fark edilmeyip, 23.07.2014 tarihli denetim raporu sonucu ortaya çıkarılmış olduğu, ayrıca davacının kolayca anlayabileceği kadar açık bir hatanın bulunmadığı görüldüğünden; söz konusu ödemelerin, yukarıda yer verilen Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu Kararı ile belirlenen ilkeler uyarınca idari dava açma süresi içerisinde geri istenmesi mümkün iken, anılan ödemelerin bu süre geçtikten sonra geri istenilmesinde hukuki isabet görülmemiştir."

II. ADLİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

6. Davacı Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu vekili; davalının Çorum Devlet Hastanesinde görev yaptığı Ekim 2011-Kasım 2014 döneminde, mevzuata aykırı olarak açık bir hata sonucu kendisine ödenen toplam 7.706,70 TL ek ödemenin geri ödenmesi gerektiğine ilişkin Çorum Devlet Hastanesi'nin 11/01/2016 tarih ve 727 sayılı yazısını 14/01/2016 tarihinde tebliğ aldığını fakat gereğini ifa etmediğini, dilekçe ekinde bulunan Bakanlar Kurulu kararında görüleceği üzere, davalıya uygulanması gereken tazminat oranı 94 olması gerekirken sehven 124 kat sayı üzerinden kendisine ödeme yapılmasının mevzuata açık aykırılık oluşturduğunu, yapılan bu açık hatanın kamunun zararına, davalının sebepsiz yere zenginleşmesine neden olduğunu, dava konusu edilen yersiz ödemenin daha önce bu yolda alınnmış bir idari karara dayanmadığını,ödemenin hesaplamadaki hata sonucu sehven yapıldığını ve haksız ödemelerin basit bir inceleme ile tespit edilebilecek nitelikte olduğunu, dolayısıyla yapılan yersiz ödemelerin açık hatadan kaynaklandığını, söz konusu alacağın genel hükümler çerçevesinde Borçlar Kanunu'nun 77. maddesindeki koşullara göre talep edilebileceğini, davalıya fazladan yapılan ödemeleri gösterir liste incelendiğinde idarenin açık hataya düşmüş olduğunun anlaşılacağını, davalı personele her ay fazladan ödeme yapıldığını, bir memurun almış olduğu maaş düşünüldüğünde her ay maaşındaki fazladan yatan bir ödemeyi fark edememesinin hayatın olağan akışına aykırılık taşıdığını ve memurun kötü niyetini gösterdiğini ifade ederek; davanın kabulü ile fazlaya ilişkin taleplerinin saklı kalınması kaydıyla 7.706,70 TL'nin her bir ödeme döneminden itibaren ayrı ayrı işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsili istemiyle,S. E'a karşı adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Yargılama Aşamaları

7. **Çorum 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 13/12/2018 tarihli ve E.2016/823, K.2018/270 sayılı kararı ile,** davanın kısmen kabulü ile; 6.540,53 TL'nin 14/01/2016 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya ödenmesine karar vermiş; istinaf yoluna başvurulması üzerine Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi 29/03/2019 tarihli ve E.2019/1532, K.2019/1558 sayılı kararı ile, istinaf isteminin reddine kesin olarak karar vermiştir. Kesinleşen Mahkemekararının ilgili kısmı şöyledir:

"Dava konusu yapılan ödeme, maaş ödemesi değil döner sermaye ödemesidir. Döner sermayeler her ay doktorun baktığı hasta sayısı, performans, hastanenin gelir vb birçok faktörün bir araya gelerek yapılan bir hesaplama sonucunda ödenmektedir. Buna bağlı olarak her ay döner sermaye miktarı değişmektedir. Bu sebeple dosya üzerinden bilirkişi incelemesi yaptırılmış olup raporda davacı kurumun davalı doktora 14/02/2013 tarih ve 28559 sayılı RG'de yayımlanan Ek Ödeme Yönetmeliği ile Genelge hükümlerine aykırı olarak Şubat 2013-Haziran 2014 döneminde toplam 6.540,53 TL fazla ödemede

bulunduğu, dava tarihinden itibaren yasal faizi ile bu paranın davalıdan tahsili gerektiği mütalaa olunmuş olup tüm dosya kapsamı ve bilirkişi raporu dikkate alınarak sebepsiz zenginleşmenin mevcut olduğu kanaatine varılarak davacının davasının kısmen kabulü ile 6.540,53 TL'nin 14/01/2016 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacıya ödenmesine, dair karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur."

III. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK

8. İdari yargı yerinde davacı, adli yargı yerinde davalı olanS. E'ın vekili, 12/10/2021 havale tarihli dilekçe ile, Çorum İdare Mahkemesi'nin 30/11/2017 tarihli ve E.2017/177, K.2017/1165 sayılı kesinleşenkararı ile Çorum 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13/12/2018 tarihli ve E.2016/823, K.2018/270 sayılı ve kesinleşen kararı arasında doğan hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesi istemiyle, Uyuşmazlık Mahkemesine başvuruda bulunmuştur.

9. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca adli ve idari yargı dosyalarının aslı Mahkemelerinden temin edilmiştir.

10. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 24. ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

IV. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

A. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

11. Hüküm uyuşmazlığına konu edilen kararlar ile dava dosyalarının ayrıntılı özetlerine yer verildikten sonra;

"Usule İlişkin İnceleme" başlığı altında;

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesi kapsamında, hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinden ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve Kanun yollarına başvurularak kesinleşmiş kararlar oldukları; her iki kararda da davanın esasının hükme bağlandığının anlaşıldığı hususlarına yerverdikten sonra; anılan kararlar arasındaki çelişki nedeniyle yersiz ödenen döner sermaye ek ödeme tutarının iadesinin olanaksız hale gelmesi karşısında, anılan adli ve idari yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü gerektiği belirtilmiş;

"Hüküm Uyuşmazlığının Esasının İncelenmesi" başlığı altında ise;

Parasal hak ödemesini düzenleyen mevzuatın yorumunda hataya düşülerek memurlara fazla ödeme yapılması suretiyle oluşan kamu zararının 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 12. maddesi ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 71. maddesi kapsamında sayılıp sayılamayacağı yönünden değerlendirilmesi yapılmış; kamu görevlilerine sehven yapılan fazla ödemelerin geri alımında 5018 sayılı Kanun öncesinde olduğu gibi Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 22/12/1973 tarihli ve E.1968/8, K.1973/14 sayılı kararının uygulanması gerektiği belirtilerek; sonuçta Çorum 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararının kaldırılmasına,Çorum İdare Mahkemesinin kararının kabulüne karar verilerek hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin uygun olacağı yolunda yazılı düşünce verilmiştir. Yazılı düşüncenin gerekçe ve sonuç kısımları şöyledir:

"Olayda; davacıya yersiz ödendiği tespit edilen döner sermaye ek ödeme tutarının mevzuat hükümlerinin yanlış yorumlandığından bahisle geri alınmak istenildiği dikkate alındığında, idarenin açık hataya düştüğünden söz edilemeyeceği gibi, söz konusu ek ödemenin ödenmesinde, davacının hilesi veya gerçek dışı beyanının da olmadığı açıktır.

Bu itibarla; kamu görevlilerine sehven yapılan fazla ödemelerin geri alınmasında, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 22.12.1973 gün ve E;1968/8, K:1973/14 sayılı kararının uygulanması gerektiği sonucuna ulaşılmakla, mevzuat hükümlerinin davalı idarece yanlış yorumlanması nedeniyle davacıya yapılan ödemelerde, davacının hilesinin, gerçek dışı beyanı olmadığından davacıya yersiz ödendiği tespit edilen döner sermaye ek ödemesi tutarının altmış günlük dava açma süresinin geçirilmesinden sonra talep edildiği gerekçesiyle dava konusu işlemin iptali yönünde verilen kararın hukuka uygun olduğu kanısına varılmıştır.

SONUÇ:

1-Çorum İdare Mahkemesi'nin 30/11/2017 gün ve E:2017/177, K:2017/1165 sayılı kararı ile Çorum 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13/12/2018 gün ve E:2016/823, K:2018/270 sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğuna;

2-Çorum 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13/12/2018 gün ve E:2016/823, K;2018/270 sayılı kararının kaldırılmasına;

3-Çorum İdare Mahkemesi'nin 30/11/2017 gün ve E:2017/177, K;2017/1165 sayılı kararının kabulüne,

Bu surette hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmenin uygun olacağı düşünülmektedir."

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

12. Hüküm uyuşmazlığına konu edilen kararların özetine yer verildikten sonra;

"Mevzuat Yönünden İnceleme" başlığı altında;

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24/1. maddesi kapsamında hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinden; ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve Kanun yollarına başvurularak şeklen kesinleşmiş, taraflarından en az birinin aynı olduğu kararların bulunduğu ve tüm kararlarda da davanın esasının hükme bağlandığı ve Kanun yollarının tüketildiğinin anlaşıldığı; konuyla ilgili iki karar arasında oluşan çelişki nedeni ile hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiği, bu duruma göre, söz konusu adli ve idari yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabul edilmesi gerektiği belirtilmiş;

İşin esasına yönelik ise;

Parasal hak ödemesini düzenleyen mevzuatın yorumunda hataya düşülerek memurlara fazla ödeme yapılması suretiyle oluşan kamu zararının 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 12. maddesi ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 71. maddesi kapsamında sayılıp sayılamayacağı yönünden değerlendirilme yapılmış, kamu görevlilerine sehven yapılan fazla ödemelerin geri alımında Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 22/12/1973 tarihli ve E.1968/8, K.1973/14 sayılı kararının uygulanması gerektiği belirtilmiş ve Çorum 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin kararının kaldırılmasına, Çorum İdare Mahkemesinin kararının benimsenmesine karar verilmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin mümkün olduğu yolunda yazılı düşünce verilmiştir. Yazılı düşünceningerekçe ve sonuç kısımları şöyledir:

> *"...kamu görevlilerine sehven yapılan fazla ödemelerin geri alınmasında, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun yukarıda zikredilen kararının uygulanması gerektiği, bu sebeple mevzuat hükümlerinin davalı idare tarafından yanlış yorumlanması sebebiyle davacıya yapılan ödemelerde, davacının hilesi ve gerçek dışı beyanı olmadığından, yersiz ödendiği tespit edilen döner sermaye ek ödeme tutarının en son ödemenin yapıldığı tarihten itibaren 60 günlük sürenin geçirilmesinden sonra talep edildiği gerekçesiyle dava konusu işlemin iptali yönünde verilen kararın hukuka uygun olduğu kanaatine varılmıştır.*
>
> *SONUÇ:*
>
> *1-Çorum idare Mahkemesinin 30.11.2017 tarihli ve E.2017/177, K.2017/1165 sayılı kararı ile Çorum 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13.12.2018 tarihli ve E.2016/823, K.2018/270 sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığının bulunduğunun kabulüne,*
>
> *2-Çorum 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13.12.2018 tarihli ve E.2016/823, K.2018/270 sayılı kararının kaldırılmasına;*
>
> *3-Çorum İdare Mahkemesinin 30.11.2017 tarihli ve E.2017/177, K.2017/1165 sayılı kararının benimsenmesine.*
>
> *Karar verilmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin mümkün olduğu düşünülmektedir."*

V. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

13. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun *"Kişisel sorumluluk ve zarar"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

> *"(Değişik: 12/5/1982 - 2670/5 md.) Devlet memurları, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.*
>
> *Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır.*
>
> *Zararların ödettirilmesinde bu konudaki genel hükümler uygulanır. Ancak fiilin meydana geldiği tarihte en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen zararlar, kabul etmesi halinde disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulu kararına göre ilgili memurca ödenir."*

14. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun *"Kamu zararı"* başlıklı 71. maddesi şöyledir:

> *"(Değişik birinci fıkra: 25/4/2007-5628/4 md.) Kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.*
>
> *Kamu zararının belirlenmesinde;*
>
> *a) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,*
>
> *b) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,*
>
> *c) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,*
>
> *d) İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,*
>
> *e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,*
>
> *f) (Mülga:22/12/2005-5436/10 md.)*
>
> *g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması,*
>
> *Esas alınır.*
>
> *(Değişik üçüncü fıkra: 22/12/2005-5436/10 md.) Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir.*
>
> *Alınmamış para, mal ve değerleri alınmış; sağlanmamış hizmetleri sağlanmış; yapılmamış inşaat, onarım ve üretimi yapılmış veya bitmiş gibi gösteren gerçek dışı belge düzenlemek suretiyle kamu kaynağında bir artışa engel veya bir eksilmeye neden olanlar ile bu gibi kanıtlayıcı belgeleri bilerek düzenlemiş, imzalamış veya onaylamış bulunanlar hakkında Türk Ceza Kanunu veya diğer kanunların bu*

fiillere ilişkin hükümleri uygulanır. Ayrıca, bu fiilleri işleyenlere her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemelerin iki katı tutarına kadar para cezası verilir.

(Değişik son fıkra: 25/4/2007-5628/4 md.) Kamu zararının, bu zarara neden olan kamu görevlisinden veya diğer gerçek ve tüzel kişilerden tahsiline ilişkin usûl ve esaslar, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." (2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 213 üncü maddesiyle bu fıkrada yer alan "Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak" ibaresi "Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılan" şeklinde değiştirilmiştir.)

15. 14 Şubat 2013 tarih ve 28559 (Mükerrer)sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan*"Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumuna Bağlı SağlıkTesislerinde Görevli Personele Ek Ödeme Yapılmasına Dair Yönetmelik"*in*"Amaç"* başlıklı 1.maddesi şöyledir:

" (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumunca belirlenen hizmet sunum şartları ve kriterleri dikkate alınmak suretiyle personelin unvanı, görevi, çalışma şartları ve süresi, hizmete katkısı, performansı, tetkik, eğitim, öğretim ve araştırma faaliyetleri, yapılan muayene, ameliyat, anestezi ve girişimsel işlemler ile özellik arz eden birimlerde çalışma gibi unsurlar esas alınarak, döner sermayeden yapılacak ek ödemenin oran, usul ve esaslarını belirlemek, sağlık hizmetlerini iyileştirmek, kaliteli ve verimli hizmet sunumunu teşvik etmektir."

16. Aynı Yönetmeliğin *"Üçüncü basamak sağlık tesislerinde net performans puanının hesaplanması"* başlıklı 10.maddesi şöyledir:

" (1) Mesai içi çalışan personelin net performans puanları aşağıdaki şekilde hesaplanır.

a) Bir kliniğe bağlı olarak çalışanlar:

1) Eğitim sorumlusu, eğitim görevlisi, başasistan ve uzman tabipler, acil kliniklerde ise pratisyen tabipler: Net performans puanı = [((Klinik hizmet puan ortalaması x 0,75) + (Mesai içi sağlık tesisi puan ortalaması x 0,25)) x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı] + Bilimsel çalışma destek puanı + [(Tabip muayene ve girişimsel işlemler puanı – (Klinik hizmet puan ortalaması x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı)) x 0,5] + (Ek puan x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı).

2) Asistanlar: Net performans puanı = [((Klinik hizmet puan ortalaması x 0,25) + (Mesai içi sağlık tesisi puan ortalaması x 0,75)) x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı] + Bilimsel çalışma destek puanı + (Ek puan x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı).

3) Yan dal asistanları: Net performans puanı = [((Klinik hizmet puan ortalaması x 0,60) + (Mesai içi sağlık tesisi puan ortalaması x 0,40)) x Hizmet alanı- kadro-unvan katsayısı x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı] + Bilimsel çalışma destek puanı + (Ek puan x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı).

4) Enfeksiyon hastalıkları kliniklerinde çalışan eğitim sorumlusu, eğitim görevlisi, başasistanlar ve uzman tabipler: Net performans puanı = (Mesai içi sağlık tesisi puan ortalaması x Kriter katsayısı x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Aktif çalışılan gün katsayısı) + Bilimsel çalışma destek puanı + (Ek puan x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı).

5) Tabip muayene ve girişimsel işlemler puanı bulunmayan, biyokimya ve mikrobiyoloji kliniklerinde çalışan eğitim sorumlusu, eğitim görevlisi, başasistan, uzman tabipler ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar ile ÜYTE merkezlerinde çalışan tıbbi histoloji ve embriyoloji uzmanları: Net performans puanı = (Mesai içi sağlık tesisi puan ortalaması x Kriter katsayısı x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı) + Bilimsel çalışma destek puanı + (Ek puan x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı).

6) Asistanlar (Enfeksiyon hastalıkları kliniklerinde ve laboratuvar hizmetlerinde çalışanlar): Net performans puanı = (Mesai içi sağlık tesisi puan ortalaması x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı) + Bilimsel çalışma destek puanı + (Ek puan x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı).

b) Bir kliniğe bağlı olarak çalışmayanlar:

1) Tabip muayene ve girişimsel işlemler puanı bulunan uzman tabip, tabip, uzman diş tabibi ve diş tabipleri:Net performans puanı = (Mesai içi sağlık tesisi puan ortalaması x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı) + [(Tabip muayene ve girişimsel işlem puanı– (Mesai içi sağlık tesisi puan ortalaması x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı)) x 0,5] + Bilimsel çalışma destek puanı + (Ek puan x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı).

2) Enfeksiyon hastalıkları ve klinik mikrobiyoloji uzmanları: Net performans puanı = (Mesai içi sağlık tesisi puan ortalaması x Kriter katsayısı x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı) + Bilimsel çalışma destek puanı + (Ek puan x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı).

3) Tabip muayene ve girişimsel işlemler puanı bulunmayan biyokimya ve mikrobiyoloji gibi laboratuvar hizmetlerinde çalışan uzman tabipler ile tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar ve Üremeye Yardımcı Tedavi (ÜYTE) merkezlerinde görev yapan tıbbi histoloji ve embriyoloji uzmanları:Net performans puanı = (Mesai içi sağlık tesisi puan ortalaması x Kriter katsayısı x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı) + Bilimsel çalışma destek puanı + (Ek puan x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı).

4) Sağlık tesisi puan ortalamasından ek ödeme alacak tabipler:Net performans puanı = (Mesai içi

sağlık tesisi puan ortalaması x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı) + Bilimsel çalışma destek puanı + (Ek puan x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı).

5) Ek-4 sayılı tablonun (C) bölümü kapsamında sağlık tesisi puan ortalamasından ek ödeme alacak tabipler:Net performans puanı = (Mesai içi sağlık tesisi puan ortalamasının Ek-4/C'de belirtilen oranı x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı) + Bilimsel çalışma destek puanı + (Ek puan x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı).

c) Diğer personel (tabip dışı personel):Net performans puanı = (Mesai içi sağlık tesisi puan ortalaması x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı) + Bilimsel çalışma destek puanı + (Ek puan x Mesai içi aktif çalışılan gün katsayısı).

(2)Mesai dışı çalışan personelin net performans puanları aşağıdaki şekilde hesaplanır.

a) Bir kliniğe bağlı olarak çalışanlar:

1) Eğitim sorumlusu, eğitim görevlisi, başasistanlar ve uzman tabipler: Net performans puanı = [((Mesai dışı klinik hizmet puan ortalaması x 0,75) + (Mesai dışı sağlık tesisi puan ortalaması x 0,25)) x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Mesai dışı aktif çalışılan gün katsayısı] + [(Mesai dışı tabip muayene ve girişimsel işlemler puanı – (Mesai dışı klinik hizmet puan ortalaması x Mesai dışı aktif çalışılan gün katsayısı)) x 0,5].

2) Asistanlar (laboratuvar hizmetlerinde çalışan asistanlar hariç): Net performans puanı =[(Mesai dışı klinik hizmet puan ortalaması x 0,25) + (Mesai dışı sağlık tesisi puan ortalaması x 0,75)] x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Mesai dışı aktif çalışılan gün katsayısı.

3) Yan dal asistanları:Net performans puanı = ((Mesai dışı klinik hizmet puan ortalaması x 0,60) + (Mesai dışı sağlık tesisi puan ortalaması x 0,40)) x Hizmet alanı- kadro-unvan katsayısı x Mesai dışı aktif çalışılan gün katsayısı.

b) Bir kliniğe bağlı olarak çalışmayanlar:

1) Tabip muayene ve girişimsel işlemler puanı bulunan uzman tabip, tabip, uzman diş tabibi ve diş tabipleri:Net performans puanı = (Mesai dışı sağlık tesisi puan ortalaması x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Mesai dışı aktif çalışılan gün katsayısı) + [((Mesai dışı tabip muayene ve girişimsel işlem puanı – (Mesai dışı sağlık tesisi puan ortalaması x Mesai dışı aktif çalışılan gün katsayısı)) x 0,5].

2) Sağlık tesisi puan ortalamasından ek ödeme alacak tabipler:Net performans puanı = Mesai dışı sağlık tesisi puan ortalaması x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Mesai dışı aktif çalışılan gün katsayısı.

3) Enfeksiyon hastalıkları ve klinik mikrobiyoloji uzmanları: Net performans puanı = Mesai dışı sağlık tesisi puan ortalaması x Kriter katsayısı x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Mesai dışı aktif çalışılan gün katsayısı.

4) Tabip muayene ve girişimsel işlemler puanı bulunmayan biyokimya ve mikrobiyoloji laboratuvar hizmetlerinde çalışan uzman tabipler ile tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar: Net performans puanı = Mesai dışı sağlık tesisi puan ortalaması x Kriter katsayısı x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Mesai dışı aktif çalışılan gün katsayısı.

c) Diğer personel (tabip dışı personel): Net performans puanı = Mesai dışı sağlık tesisi puan ortalaması x Hizmet alanı-kadro unvan katsayısı x Mesai dışı aktif çalışılan gün katsayısı."

B. Yargı Kararları

17. Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 22/12/1973 tarihli ve E.1968/8 K.1973 /14 sayılı kararında özetle; İdarenin, hatalı terfi veya intibak işlemine dayanarak ödediği meblağın istirdadına, bir mahkeme kararına lüzum olmadan karar verilebileceği ve bu karara karşı açılacak davaların çözümünün Danıştay'ın görevi içinde olduğu; İdarenin, yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde, süre aranmaksızın terfi veya intibaka dayanarak ödediği meblağı her zaman geri alabileceği; belirtilen istisnalar dışında kalan ödemelerin istirdadının, hatalı ödemenin yapıldığı tarihten başlamak üzere dava açma süresi içinde kabil olduğu ve dava açma süresi geçtikten sonra istirdat edilemeyeceği kabul edilmiştir. Söz konusu İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca; idarece memura yapılan haksız ödemelerin dava açma süresi içerisinde istenebileceği, bu süre geçtikten sonra ise ancak yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde ödemenin geri alınabileceği kabul edilmiş ve yerleşik idari yargı kararları da bu doğrultuda istikrar bulmuştur.

18. Benzer konudaki bir Yargıtay İçtihadı Birleştirme kararına da değinmekte yarar görülmektedir.27/01/1973 tarih ve E.1972/6, K.1973/2 sayılı İçtihadı Birleştirme kararının sonuç kısmı şöyledir:

" 1- Yokluk ile mutlak butlan halleri hariç ve kişinin gerçek dışı beyanı veya hilesi ile de sebebiyet vermemiş olmak kaydıyla idarenin yanlış şart tasarrufunu (özellikle yanlış intibak işlemini), ancak iptal davası süresi veya kanunlarda özel bir süre varsa bu süre içinde yahut iptal davası açılmışsa dava sonuna kadar, geriye yürür şekilde geri alabileceğine,

2-Bu süreler geçtikten sonra yanlış tasarrufun geriye yürür şekilde geri alınamayacağına,

3-Bu süreler geçtikten sonra yanlış tasarrufun geri alınması halinde geri alma gününe kadar doğmuş durumların, parasal sonuçları da dahil olmak üzere, hukuken kazanılmış durum olarak tanınması gerektiğine,

4-Bu nedenle yanlış işlemin (intibakın) bu süreler geçtikten sonra geri alınması durumunda, geri alma gününe kadar ödenmiş bulunan fazla paraların (aylıkların) hukuken geçerli bir nedenle ödenmiş bulunduğunun kabulü gerekmesi karşısında, artık sebepsiz zenginleşme söz konusu olamayacağından, sebepsiz zenginleşme hükümlerine dayanılarak geri istenemeyeceğine ve içtihadların bu yolda

birleştirilmesine…"

19. Anılan kararın gerekçesinde, şu değerlendirmelerde bulunulmaktadır:*"… Yukarıdan beri yapılan açıklama ve incelemelerden anlaşılacağı gibi, yanlış bir şart tasarrufun idare tarafından geri alınmasından dolayı ödenmiş fazla paraların geri istenmesi davalarında, kamu yararı ile kişisel yararı uzlaştıracak, kamu ve hukuk düzenini sarsmayacak, aksine, bunlara güven ve devamlılık sağlayacak nitelikte en adil ve hukuki bir norm olarak iptal davası süresini, genel olarak yanlış şart tasarrufu, geriye yürür şekilde geri almak için bir sınır olarak kabul etmek, bu süre geçtikten sonra tasarrufun ancak ilerisi için hüküm ifade edecek şekilde geri alınabileceği, daha doğrusu ilerisi için değiştirilebileceği, tarzında bir sonuca varmak gerekir. Belirtilen süreler geçtikten sonra idare yanlış tasarrufunu geri alsa bile, geçmişteki durumlar artık kazanılmış durum niteliğinde olacağından, yanlış işleme dayanılarak yapılmış ödemelerin sebepsiz olduğu da ileri sürülemeyecek ve geri istenmesi mümkün olmayacaktır…"*

VI. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

20.Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, ÜyelerBirol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 18/04/2022 tarihli toplantısında, dosyanın usul yönünden incelenmesi sonunda;

21. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un*"Mahkemenin görevi"* başlığını taşıyan 1. maddesi şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir.(...)"

22. Aynı Kanun'un 24. maddesi şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 21/1/1982 - 2592/7 md.)
(Değişik birinci fıkra: 02.07.2018 - KHK – 703/183 - i md.)
1nci maddede gösterilen yargı mercileri[20] tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir.
(Mülga ikinci fıkra: 02.07.2018 - KHK – 703/183 - i md.)
İlgili kişi veya makam Uyuşmazlık Mahkemesine başvurarak hüküm uyuşmazlığının giderilmesini isteyebilir. Bu halde olumsuz görev uyuşmazlığının çıkarılması ile ilgili 15 ve 16ncı maddelerdeki usul kuralları uygulanır."

23. Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:
a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından verilmesi,
b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,
c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,
d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,
e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

24.Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen idari yargı ve adli yargı kararlarının incelenmesinden; ortada idari (Çorum İdare Mahkemesinin30/11/2017 tarihli ve E.2017/177, K.2017/1165 sayılı) ve adli (Çorum 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13/12/2018 tarihli ve E.2016/823, K.2018/270 sayılı) yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu; davanın taraflarının aynı olduğu anlaşılmıştır.

25. Uyuşmazlık, Nöroloji Uzmanı olarak görev yapanS. E'a Şubat 2013- Haziran 2014 tarihleri arasında sehven fazla ödenen 7.706,70 TL ek ödemenin geri istenilmesine ilişkin idare işlemi sonrasında başlamıştır.

26.S. E'ın vekilince, fazla ödenen ek ödemenin geri istenmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle idari yargıda dava açılırken, idare vekilince, fazla ödemenin sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca tahsili istemiyle adli yargıda dava açıldığı görülmektedir.

27. Dava sebebi; talep sonucunu haklı göstermeye yarayan maddi vakıalar iken dava konusu; netice-i taleptir. Olayımızda her iki davanın sebebi Hitit Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Nöroloji Uzmanı olarak görev yapan S. E'a Şubat 2013- Haziran 2014 tarihleri arasında sehven fazla verilen 7.706,70 TL ek ödemenin hukuka aykırı olarak ödenip ödenmediğine ilişkindir. Bir taraf söz konusu ödemenin hukuka uygun olarak yapıldığı iddiası ile geri istenemeyeceği iddia ve savunmasında bulunurken diğer taraf tam aksine yapılan ödemenin hukuka aykırı olduğundan geri istenebileceği iddia ve savunmasında olduğundan, her iki dava sebebi yani maddi vakıalar aynıdır.

28. Dava konusuna gelince; idari yargıda davanın konusu, ek ödemenin geri ödenmesine ilişkin idari işlemin iptali ve idari işlem nedeniyle yapılan ödemelerin iadesi olarak belirlenirken, adli yargıda da haksız yapıldığı iddiası ile yapılan ödemenin idareye geri ödenmesine ilişkin olması nedeniyle hüküm uyuşmazlığı olduğu iddia edilen kararlar

arasında dava konuları da aynıdır.

29. Sağlık Bakanlığı vekili tarafından adli yargıda açılan dava sonunda; herhangi bir şart tasarrufa dayanmayan salt hatalı ödemenin, borçlar hukukunun sebepsiz zenginleşme hükümleri çerçevesinde istenebileceği gözetilerek, davanın kısmen kabulü ile 6.540,53 TL'nin 14/01/2016 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya ödenmesine karar verildiği; Başvurucu vekili tarafından idari yargıda açılan dava sonunda da; davacı adına davaya konu işlemin; ihtilaf konusu ödemenin, ödendiği tarihten itibaren ancak 2577 sayılı Kanun'da dava açma süresi olarak öngörülen 60 gün içinde geri alınabilecek iken, bu süre içinde istenilmediği görüldüğünden dava konusu işlemde bu yönüyle hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna ulaşıldığı gerekçesiyle iptaline karar verildiği anlaşılmaktadır. Bu durumda her iki kararda da işin esasının hükme bağlandığı açıktır.

30. Hüküm uyuşmazlığının kabul edilebilmesi için öngörülen bir diğer husus ise; kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunmasıdır. İdari yargıda yapılan yargılama sonucu idari işlemin iptaline karar verilirken, adli yargıda idari işlemin hukuka uygun olduğu ve idarece istenen alacağın tahsiline karar verilmiş,bu suretle kararlar arasındaki oluşan çelişki hakkın yerine getirilmesini olanaksız hale getirmiştir. Bu durumda, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde açıklandığı üzere; tarafları, konusu ve dava sebebi aynı olan ve kesinleşmiş kararlar arasında hüküm uyuşmazlığı doğmuş ve kararlar arasında çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiği değerlendirilmiştir.

31. Belirtilen nedenlerle, Çorum İdare Mahkemesinin 30/11/2017 tarihli ve E.2017/177, K.2017/1165 sayılı kararı ileÇorum 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13/12/2018 tarihli ve E.2016/823, K.2018/270 sayılı kararı arasında, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiği anlaşıldığından hüküm uyuşmazlığı bulunduğuna,

32. 2247 sayılı Kanun'un 25. maddesi hükümleri uyarınca:

a) İdari Yargılama Usulü Kanunu gözetilerek Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe ve eklerinin 30 gün içinde cevap verilmek üzere Sağlık Bakanlığı vekiline bildirilmesi, verilen cevapların karşı tarafa tebliği suretiyle dosyanın tekemmülünün sağlanmasına,

b. Usulü işlemler tamamlandıktan ve esas hakkındaki rapor yazıldıktan sonra Başkanlıkça belirlenecek tarihte işin esasının görüşülmesine oy birliği ilekarar verilmiştir.

33. Bunun üzerine Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe karşı tarafa tebliğ edilmiş; yasal süresi içerisinde Sağlık Bakanlığı vekilince verilen cevap dilekçesinde, hüküm uyuşmazlığı talebinin reddine karar verilmesitalep edilmiştir.

B. Esasın İncelenmesi

34. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, ÜyelerBirol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Nurdane TOPUZ, Ahmet ARSLAN ve Mahmut BALLI'nın katılımlarıyla yapılan 20/06/2022 tarihli toplantısında; başvuru dilekçesi ve ekleri, uyuşmazlığa konu edilen kararlara ilişkin dava dosyaları, ilgili Başsavcıların düşünce yazıları, dayanılan Kanun kuralları, taraflarca verilen dilekçe ve ekleri ile Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in hazırladığı rapor okunup incelendikten ve ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Recep KALKAN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın sözlü düşünceleri doğrultusundaki açıklamaları alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

35. Hüküm uyuşmazlığına ilişkin olayın, Çorum Valiliği ile Hitit Üniversitesi Rektörlüğü arasında 07/01/2012 tarihinde imzalanan ve 06/12/2012 tarihinde yürürlüğe konulan Protokol ile Çorum Devlet Hastanesinin, Hitit Üniversitesi Çorum Eğitim ve Araştırma Hastanesi adıylaüçüncü basamak eğitim ve araştırma hastanesine dönüştürülmesi sonrasında; idari yargıda davacı adli yargıda davalı uzman doktor olanS. E'a Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumuna Bağlı Sağlık Tesislerinde Görevli Personele Ek Ödeme Yapılmasına Dair Yönetmelikkapsamında 2013 Şubat - 2014 Haziran aylarını kapsayan ek ödeme işlemlerinde, *"bir kliniğe bağlı olarak çalışmayanlar"* maddesine göre hesaplanması gerekirken, *"uzmanlık eğitimine başlayan bölümlerde bir kliniğe bağlı olarak çalışanlar"* için öngörülen formüller üzerinden hesaplanarak ödeme yapıldığının tespit edildiğinden bahisle adıgeçene yersiz ödendiği belirlenen 7.706,70 TL'nin yasal faiziyle birlikte ödenmesinin istenilmesinden kaynaklandığı görülmektedir.

36. Dava dosyalarının incelenmesinden, idari yargıda davacı adli yargıda davalı olanS. E'a Şubat 2013 - Haziran 2014 tarihleri arasında hataya düşülerek döner sermaye ek ödemesinin yapıldığı, adıgeçenin söz konusu ödemelerin yapılması konusunda hilesi veya gerçek dışı beyanının bulunmadığı anlaşılmıştır.

37. Bu bakımdan,parasal hak ödemesini düzenleyen mevzuatın yorumunda hataya düşülerek memurlara fazla ödeme yapılması suretiyle oluşan kamu zararının 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 12. maddesi ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 71. maddesi kapsamında sayılıp sayılamayacağı yönünden değerlendirilmesi gerekmektedir.

38. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 12. maddesindeki düzenleme ile, devlet memurlarının görevleri sırasında sebebiyet verdikleri zararlardan dolayı sorumlulukları ile zararın nasıl tahsil edileceği açıklanmış olmakla birlikte; mali hakları düzenleyen mevzuatın yorumunda hataya düşülerek memurlara fazla ödeme yapılması suretiyle oluşan kamu zararının, münhasıran kamu mallarına verilen zararın tahsilini düzenleyen bu madde ile çözümlenmesi mümkün bulunmamaktadır.

39. Devlet memurlarına sehven ya da mevzuatın yorumunda hataya düşülerek yapılan aylık ve ücret farkı ödemelerinin, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında tahsil edilip edilemeyeceği hususuna

gelince; 5018 sayılı Kanun'un yukarıda açıklanan 71. maddesinde öncelikle kamu zararının tanımı yapılmış, sonrasında kamu zararının belirlenmesindeki kriterler sayılarak kapsam belirlenmiştir. Somut uyuşmazlığa bakıldığında ise, bu madde kapsamında oluşan bir kamu zararından söz etmek mümkün bulunmamaktadır. Ortada mevzuatta olmayan bir ödemenin yapılması değil mevzuatta öngörülen bir ödemenin yapılması sırasında idarece hataya düşülmesi söz konusu olduğundan, uyuşmazlığın 5018 sayılı Kanun kapsamında çözümlenmesi mümkün değildir.

40. Bu durumda kamu görevlilerine sehven yapılan ödemelerin geri alımında 5018 sayılı Kanun öncesinde olduğu gibi Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu'nun 22/12/1973 tarihli, E.1968/8, K.1973/14 sayılı kararının uygulanması gerektiği açıktır.

41. Söz konusu İçtihadı Birleştirme Kurulu Kararı hatalı ödemelere ilişkin olmakla beraber getirdiği ilkelerin idari işlemlerin geri alınmasına dair genel ilkeler olduğu kuşkusuzdur. Dolayısıyla idare yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesinin olması hallerinde süre aranmaksızın hatalı işlemini her zaman geri alabilecek, ancak bunun dışında kalan hallerde hatalı işlemini sadece dava açma süresi içinde geri alabilecek, bu süre geçtikten sonra idari istikrar ve hukuki güvenlik ilkesi gereği geri alamayacaktır.

42. Olayda; davacıya yersiz ödendiği tespit edilen döner sermaye ek ödeme tutarının mevzuat hükümlerinin yanlış yorumlandığından bahisle geri alınmak istenildiği dikkate alındığında, idarenin açık hataya düştüğünden söz edilemeyeceği gibi, söz konusu ek ödemenin yapılmasında, davacının hilesi veya gerçek dışı beyanının da olmadığı görülmektedir.

43. Bu itibarla: kamu görevlilerine sehven yapılan fazla ödemelerin geri alınmasında, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 22/12/1973 tarihli ve E.1968/8, K.1973/14 sayılı kararının uygulanması gerektiği sonucuna ulaşılmakla, mevzuat hükümlerinin davalı idarece yanlış yorumlanması nedeniyle davacıya yapılan ödemelerde, davacının hilesi veya gerçek dışı beyanı olmadığından davacıya yersiz ödendiği tespit edilen döner sermaye ek ödemesi tutarının idari dava açma süresinin geçirilmesinden sonra talep edildiği gerekçesiyle dava konusu işlemin iptali yönünde verilen kararın hukuka uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

44. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Çorum 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13/12/2018 tarihli ve E.2016/823, K.2018/270 sayılı kararının kaldırılmasına, Çorum İdare Mahkemesinin 30/11/2017 tarihli ve E.2017/177, K.2017/1165 sayılı kararının benimsenmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmiştir.

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle:

A. Çorum 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13/12/2018 tarihli ve E.2016/823, K.2018/270 sayılı kararının KALDIRILMASINA,

B. Çorum İdare Mahkemesinin30/11/2017 tarihli ve E.2017/177, K.2017/1165 sayılı KARARININ KABULÜNE,

Bu suretle HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE, 20/06/2022 tarihinde, Üyelerden Birol SONER, Nilgün TAŞ ve Doğan AĞIRMAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer TOPAL	Birol SONER	Nilgün TAŞ	Doğan AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI

KARŞI OY

Uyuşmazlık, Çorum Devlet Hastanesinin, Hitit Üniversitesi Çorum Eğitim ve Araştırma Hastanesi adıyla üçüncü basamak eğitim ve araştırma hastanesine dönüştürülmesi sonrasında, Uzman Doktor olanS. E'a, 2013 Şubat - 2014 Haziran ayları arasında Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumuna Bağlı Sağlık Tesislerinde Görevli Personele Ek Ödeme Yapılmasına Dair Yönetmelik'e aykırı olarak ödendiği iddia edilen 7.706,70 TL döner sermaye ek ödemesiningeri istenilmesine ilişkindir.

Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun benzer konuda verdiği kararında "İdarenin, yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde süre aranmaksızın hatalıödediği meblağı her zaman geri alabileceği, bunun dışında kalan hallerde hatalı ödemelerin istirdadının hatalı ödemenin yapıldığı tarihten başlamak üzere dava açma süresi içinde olanaklı olduğu ve bu süre geçtikten sonra istirdat edilemeyeceği belirtilmiş olup; anılan kararın gerekçesinde iyi niyet kuralı üzerinde de durularak idarenin sakat ve dolayısıyla hukuka aykırı işlemine, idare edilenlerin gerçek dışı beyanı veya hilesi neden olmuşsa ya da geri alınan idari işlem yok denilecek kadar sakatlık taşımakta ise, hatalı işlemde idare edilenin kolayca anlayabileceği kadar açık bir hata bulunmaktaysa ve idareyi bu konuda haberdar etmemişse, memurun iyi niyetinden söz etmeye olanak bulunmadığı ve bu işlemlere dayanılarak yapılan ödemeler için süre düşünülemeyeceği, bu ödemelerin her zaman geri alınabileceği; ancak bunun dışındaki hatalı ödemeler için memurun iyi niyetinin istikrar ve kanunilik kadar önemli bir kural olduğu ve bu nedenle yukarıda belirtilen istisnalar dışındaki hatalı ödemelerin ancak dava süresi içinde geri alınabileceği" vurgulanmıştır (Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 22.12.1973 tarih ve E., 1968/8, K. 1973/14).

Daha önce Yargıtay Hukuk Genel Kurulu benzer bir davada vermiş olduğu kararında; "Burada çözüme bağlanan sorun; intibak ve hatalı terfi işlemi gibi bir şart tasarrufun sonradan idare tarafından geri alınması halinde, daha önce bu şart tasarrufa dayanılarak memura yapılmış olan fazla ödemelerin sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca geri istenmesinin idare hukuku ilkelerine göre mümkün olup olmadığı konusu ile ilgili olup, sonuçta yokluk ile mutlak butlan durumları ayrık olmak ve kişinin gerçek dışı beyanı veya hilesi ile sebebiyet vermemiş olması kaydıyla, idarenin yanlış şart tasarrufu (özellikle yanlış intibak işlemini) ancak iptal davası süresi içinde geriye yürür şekilde geri alabileceği, bu süre geçtikten sonra yanlış tasarrufun geri alınması halinde geri alma gününe kadar doğmuş durumların, parasal sonuçları da dâhil olmak üzere, hukuken kazanılmış durum olarak tanınması gerektiği, sebepsiz zenginleşme hükümlerine dayanılarak geri istenemeyeceği içtihat edilmiştir. Bu içtihadı birleştirme kararının, idare tarafından yapılan bütün ödemelere uygulanması halinde, idarenin haksız iktisap kurallarından hiçbir zaman yararlanamaması ve memurların yapmış oldukları bütün hatalı ödemelerin idare tarafından gerek Ödeme yapılan kişilerden gerekse ödemeyi yapan görevlilerden geri alınamaması gibi bir sonuç doğurur ki, idareyi işlemez ve iş göremez bir duruma sokacak olan böyle bir sonucun hukukça savunulması mümkün değildir. Bu nedenle içtihadı birleştirme kararının kapsamı dışında kalan ve herhangi bir şart tasarrufa ayartmayan salt hatalı ödemelerin idare tarafından Borçlar hukukunun haksız iktisap kurallarına dayanılarak geri istenebileceğinin kabulü gerekir" gerekçesiyle direnme ukmunün bozulmasına karar vermiştir (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 5.12.1984 tarih ve 1982/ 13 - 387 E, 1984/997 Karar sayı ilamı).

Yine benzer konuda Yargıtay 3. Hukuk Dairesi verdiği emsal kararında; "Dava konusu fazla ödemenin, idarenin bir şart tasarrufuna dayanmadığı, salt hatalı ödemeden kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

TBK. m. 77/1' e göre; zenginleşen başkasının malvarlığından veya emeğinden haklı bir sebep olmaksızın elde ettiği zenginleşmeyi geri vermek zorundadır. Geri verme borcunun konusu ve kapsamı; TBK. m. 79 ve 80' de "aynen geri verme ilkesi" ne göre düzenlenmiştir.

Sebepsiz zenginleşme; geçerli olmayan ve tahakkuk etmemiş yahut varlığı sona ermiş bir nedene ya da borçlu olunmayan şeyin hataen verilmesine dayalı olarak gerçekleşebilir. Sebepsiz zenginleşme bunlardan hangisi yoluyla gerçekleşmiş olursa olsun, sebepsiz zenginleşen, aleyhine zenginleştiği tarafa karşı geri verme borcu altındadır.

Borç olmayanı rızası ile ödeyen kimse yanlışlığa düştüğünü ispat ettiği takdirde ödediğini geri isteyebilir. Yanlışlık eda ile ilgili olup, edada bulunanda bağışlama irade ve arzusunun bulunmadığını gösteren bir yanılmadır.

HGK' nun 05.12.1984 tarih ve 1982/13 - 387 E. - 1984/997 K.sayılı kararı ile herhangi bir salt tasarrufa dayanmayan salt hatalı ödemenin idare tarafından BK' nun sebepsiz zenginleşme kurallarına göre geri istenebileceği

açıklanmıştır.

…….. İdare Mahkemesinin …….. tarihli ve …….. esas, …….. sayılı kararı ile idare işlemi ödeme tarihinden itibaren 60 günlük yasal süre geçtikten sonra istenemeyeceği gerekçesiyle iptal edilmiş olup, yukarıda yazılı olduğu üzere şart tasarrufa dayanmayan dava konusu ödeme için sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca araştırma ve inceleme yapılarak sonucuna göre hüküm kurulması gerekirken yanılgılı gerekçe ile davanın reddi doğru görülmemiştir" gerekçesiyle ilk derece mahkemesi kararı bozulmuştur (Yargıtay 3. Hukuk Dairesi 18.5.2017 tarih, Esas No: 2016/458, Karar No: 2017/7568).

Sebepsiz zenginleşme hükümleri Borçlar Kanununda düzenlenmiştir.

Uyuşmazlığın ortaya çıktığı tarihte yürürlükte olan mülga 818 sayılı Borçlar Kanununun 61. maddesine göre;

"Madde 61 - Haklı bir sebep olmaksızın aharın zararına mal iktisap eden kimse, onu iadeye mecburdur. Hususiyle muteber olmayan veya tahakkuk etmemiş bulunan bir sebebe yahut vücudu nihayet bulmuş olan bir sebebe müsteniden ahzolunan şeyin, iadesi lazımdır".

Bu maddenin karşılığı olarak düzenlenmiş 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 77. maddesine göre;

"Madde 77 - Haklı bir sebep olmaksızın, bir başkasının malvarlığından veya emeğinden zenginleşen, bu zenginleşmeyi geri vermekle yükümlüdür.

Bu yükümlülük, özellikle zenginleşmenin geçerli olmayan veya gerçekleşmemiş ya da sona ermiş bir sebebe dayanması durumunda doğmuş olur".

Bu maddelere göre, haklı bir sebep olmaksızın başkasının malvarlığından veya emeğinden zenginleşmeye "sebepsiz zenginleşme" denir. Sebepsiz zenginleşen kimse, bu zenginleşmeyi, aleyhine zenginleştiği kimseye geri vermek zorundadır. Dolayısıyla sebepsiz zenginleşme bağımsız bir borç kaynağıdır (Fikret Eren - Borçlar Hukuku Genel Hükümler - Ankara 2018 - Sayfa 864 vd., Haluk. N. Nomer - Borçlar hukuku Genel Hükümler - İstanbul 2013 - Sayfa 201 vd.).

Bu açıklamalar ışığında somut uyuşmazlığa baktığımızda, idarece yapılan yersiz ödemenin Borçlar Hukuku çerçevesinde sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca çözümlenmesi gerektiğinde tereddüt bulunmamaktadır

Buna göre Şubat 2013 - Haziran 2014 tarihleri arasında, yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerinin aksine, döner sermaye ek ödemesinin hataen yapıldığı konusunda tereddüt bulunmadığından, ödenen miktarın geri istenilmesinin koşullarının mevcut olduğu görülmektedir.

Açıklanan tüm bu nedenlerle, Hitit Üniversitesi Çorum Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde Nöroloji Uzmanı olarak görev yapanS. E'a 2013 Şubat - 2014 Haziran tarihleri arasında yersiz olarak ödenen döner sermaye ek ödemesinin geri istenilmesine ilişkin idari işlemin hukuka uygun olduğunun saptanması karşısında; yersiz ödemenin geri alınmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın sonunda işlemin iptaline karar veren Çorum İdare Mahkemesi'nin kararının kaldırılmasına; hukuk ve usule uygun bulunan Adli Yargıya ait Çorum 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin kararının kabulü ve bu surette hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesi gerektiği kanaatiyle sayın çoğunluğun idari yargı kararının benimsenmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesi yolundaki kararına katılmıyoruz.20/06/2022

Üye	Üye	Üye
Birol SONER	Nilgün TAŞ	Doğan AĞIRMAN